

Motion till riksdagen 2021/22:4697

av **Hans Wallmark m.fl. (M)**

med anledning av skr. 2021/22:114 Strategisk exportkontroll 2021 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att stärka Inspektionen för strategiska produkter (ISP) förmåga att möta sin ökande arbetsbörda för att motverka förlängda handläggningstider och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en konsekvensanalys av hur svenska små och medelstora företag påverkas av kraven på underleverantörer att ha tillhandahållandetillstånd och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att arbeta för en ökad harmonisering inom EU på exportkontrollområdet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I skrivelse 2021/22:114 redogör regeringen för den svenska exportkontrollpolitiken i fråga om krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden under 2021. Skrivelsen, som återkommer årligen, innehåller också en redovisning av den export som har förekommit under året. Vi moderater vill med anledning av detta peka på ett antal förändringar som skulle göra exportkontrollen mer ändamålsenlig och förbättra funktionaliteten i den svenska försvarsindustrin.

Stärka ISP:s förmåga

ISP har många komplexa uppdrag såsom exportkontroll, utländska direktinvesteringar, kemvapenkonventionen och sanktioner. Nya och utökade uppdrag till ISP men även omvärldsläget leder till ökad arbetsbelastning för myndigheten. Långa handläggnings-tider kan påverka svensk industris exportmöjligheter negativt.

Export av krigsmateriel kan kräva prövning i flera steg. ISP prövar exporten i samband med begäran om förhandsbesked, underrättelse om anbud och ansökan om utförelsetillstånd. Antalet utförelselaterade ärenden varierar från år till år, men den övergripande trenden är en ökning över tid. Med tanke på det försämrade omvärldsläget ser vi att exporten av försvarsmateriel och därmed antalet prövningar kommer att öka även fortsättningsvis. Även komplexiteten i frågorna ökar.

Export stärker företagets möjligheter att bibehålla en stark konkurrenskraftig teknologinivå och den kompetens som krävs för att underhålla och vidmakthålla Försvarsmaktens materielsystem. Det kan också innebära möjligheter till kostnadsdelning och därmed lägre kostnader för Försvarsmakten.

Det är kritiskt att Sverige har en noggrann och välordnad exportkontroll, och därför måste myndigheten med ansvar för frågan tillföras medel för att kunna möta det växande behovet.

Konsekvensanalys gällande hur svenska små och medelstora företag påverkas av kraven på underleverantörer att inneha tillhandahållandetillstånd

Sedan den nya lagstiftningen trädde i kraft 2018 har antalet tillståndsinnehavare ökat med nästan 80 procent. Ökningen avser främst underleverantörer till systemtillverkare av krigsmateriel som sedan den nya lagen trädde i kraft blivit tillståndspliktiga. Att inneha tillverkningsstillstånd är administrativt betungande och således behöver det säkerställas att det ger effekt ur exportkontrollsynpunkt.

Det finns risk att underleverantörer väljer att inte arbeta inom försvarssektorn med tanke på den administrativa bördan och kraven som följer av regelverken. Det skulle påverka svensk försörjningstrygghet negativt om systemleverantörer i stället vänder sig till utländska underleverantörer som inte omfattas av regelverket. Det är angeläget att Sverige inte på grund av detta ökar sitt beroende av utländska aktörer.

Moderaterna vill därför se över möjligheterna att återinföra det undantag som togs bort med den senaste lagändringen för tillverkning av krigsmateriel som bedrevs på uppdrag av den som har tillstånd.

Arbeta för en ökad harmonisering inom EU på exportkontrollområdet

Internationella samutvecklingsprojekt blir vanligare. Vi ser exempelvis hur Europeiska försvarsfonden (EDF) har öppnat upp för en mer integrerad europeisk försvarsmarknad.

Om länderna har olika lagstiftning samt tolkningar på exportkontrollområdet kommer det att skapa snedvridna konkurrensvillkor för försvarsföretag i länder med en striktare exportkontroll.

Moderaterna anser att det behövs en nationell strategi för EU:s försvarssamarbete som även inkluderar Regeringskansliet för att tillgodose att Sverige fullt ut kan spela sin

roll inom EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Flera andra länder har sådana strategier och till och med Norge, som står utanför EU-samarbetet, har en strategi för hur deras försvarsindustri ska kunna delta i samarbetet.

Moderaterna vill att Sverige ska vara drivande för en ökad harmonisering av exportkontrollregler inom EU. Om regler kraftigt skiljer sig åt leder det till snedvridna konkurrensförhållanden bland de europeiska företagen.

Hans Wallmark (M)

Hans Rothenberg (M)

Margareta Cederfelt (M)

Helena Storckenfeldt (M)

Pål Jonson (M)